

Izjava vsek dan razen —
delj in praznikov.
Issued daily except Sundays
and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XV. Cena lista
je \$5.00.

Entered as second-class matter January 23, 1918, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., torek, 11. julija (July 11) 1922.

Subscription \$5.00
Yearly.

Uredniški in upravilski pro-
stor: 2637 So. Lawndale av.
Office of publication:
2637 So. Lawndale ave.
Telephone: Lawndale 4633.

STEV.—NUMBER 160.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

STAVKA ŽELEZNIČARJEV JE V POLNEM ZAMAHU.

SEMINTJE JE PRIŠLO DO SPO-
PADOV MED STAVKARJI IN
KOMPANIJSKIMI STRAŽNIKI.

Nekateri železničarji druge so o-
mejile število osobnih vlakov.

Chicago, Ill. — Poročila, ki pri-
hajojo v Chicago, govorijo, da je
stavka železničarjev učin-
kova in da se je razvila po vseh
ameriških železnicah.

Tupatam pride tudi do praske
med stavkarji in kompanijskimi
stražniki. Slednji se obnašajo iz-
zivajoče, kar vodi do preprirov in
včasi do pretepa. John Scott, taj-
nik železničarjev departmanta v
Ameriški delavski federaciji, iz-
javlja, da okrožnica, ki je bila
razposlana med stavkarje, svari
stavkarje pred vsakim nasilnim
dejanjem in nespodobnim obna-
njem. Članom se priporoča, da naj
se nikar ne družijo z elementom,
ki želi nemire.

Poročila o takih praskah med
kompanijskimi stražniki in stav-
karji so povzročila, da velebi-
ško časopisje izdaje po celo golide
gnojnico na stavkarje, obenem pa
namiguje, da je treba odrediti
svetno vojsko v službo.

Med kompanijskimi stražniki so
ponavadi najbolj desperativni zna-
čaji iz velikometnih slovenskih
nizin, ki so za denar in če jim je
objubljeno varstvo, pripravljeni
izvršiti vsaki čin.

Jewell je tudi pojasnil, od kod
izvira poročilo o umesavanju v
poštni promet na železnicih.

Zračne zavore niso pregledane

dobro. Dokler ni bilo stavke, so
to delo opravljali delavci, ki so
zdaj na stavki. Zdaj vrše to delo
superintendenti, ki pa ne morejo

izvršiti vsega dela. Vlaki odidejo
s pomanjkljivimi zračnimi zavorami
in posledica takega ravnanja

je, da vlaki ne morejo redno obratovati. To dejstvo je povzročilo,
da so v velebizniškem časopisu

izkmal zagledali beli dan vesti,
ki so poročale o umesavanju stav-
karjev v poštni promet.

Na progah Northwestern želez-
nice so znižali število osobnih vla-
kov za štiri in dvajset.

Iz glavnega stana stavkarjev v
Topeki, Kans., poročajo, da so
zračne zavore pri osobnih vlakih
pregledane pomanjkljivo.

V Parsons, Kans., so bile odre-
jene tri četrtice milijarskega konje-
ništva z eno strojno puško, ker se
je Missouri, Kansas in Texas žele-
nička kompanija odločila, da

poizkusí s stavkokazi obravnavati
delavnice.

Klub senčenčnim napisom, ki jih
prinaša velebizniško časopisje nad
poročila o stavki železničarjev
ne more to časopisje na-
praviti vtiha, da je nastala situacija
res tako, da se ne more na-
praviti mir, ako se ne odrede čete.

Vprav narobe je. In prav lahko se
reče, da je položaj v splošnem zelo
miren, kar pokazuje, da se žele-
ničarji delavci dozad niso že da-
li provočirati od kompanijskih na-
jemnikov, ampak poslušajo svoje
voditelje in se zadrže mireno, za-
vedajo se, da tako obdrže simpati-
čne javnosti na svoji strani.

Železničarji družbe pa klub
mirnemu položaju izvajajo velik
pritisak na governerje raznih dr-
žav, naj mobilizirajo milice, ker
se pojavitajo nemiri.

DRAGINJA NARASČA.

Washington, D. C. — Statistični
biro delavskega departmanta po-
roča, da so se živila v osemnajst
izmed dva in dvajset mest podra-
žila za dva odstotka med 15. ma-
jem in 15. junijem.

Železničarji odbor je pa
pričel mezo železničarjev
in naivni ljudje vprašujejo,
kaj so železničarji zastavili.

AMERIŠKA VLADA NAROČA PREMOG V FRANCIJI IN ANGLIJI.

Hamburg, 10. jul. — (Federated
Press.) — Tukaj poročajo, da so
velike posiljative angleškega pre-
moga na potu v Ameriko. Ameri-
ški uvaževalci nameravajo spra-
viti v Združene države milijon ton
premoga mesečno dokler bo tra-
jala stavka rudarjev. List "Han-
delszeitung" javlja, da so premog-
arski magnatje v južni Franciji
prejeli naročilo od ameriške vlade
za 250,000 ton premoga.

ZOPET DVA STAVKU- JOČA RUDARJA UBITA.

Milica s strojnicami straži odpre-
jame v Kentuckyju.

DRUGE VESTI Z RUDARSKE FRONTE.

Uniontown, Pa. — Deputiji so v
nedeljo zvečer ubili dva stavku-
ja rudarja in težko ranili tretje-
ga, ko so streliči na stavkarje v
blizini rova Atlantic Coal kompa-
nije v New Geney.

Columbus, O. — Okrog sto stav-
kokazov je pobegnilo po spopadu s
stavkarji iz odprtje jame v Cheshi-
ru blizu Pomeroya v južnem Ohiu
zadnjo soboto. Od tega časa se
stavkokazi ne upajo več nazaj na
delo. Šerif je brzojavil governorju
za vojaško pomoč, toda governor
Davis je odgovoril, da morajo kra-
jevne oblasti najprvo skrbeti za
red in mir.

Barbourville, Ky. — Governor
Morrow je posil četrt milice v
Madisonville, kjer so bili izredi
preden teden med stavkarji in
stavkokazi; zadnji poskušajo ka-
poti premog v odprtih jamah.

Okrog 50 milijarjev je despolo na
lice mesta v nedeljo zjutraj in po-
stavili so strojnice na visok kup

skrivovalne poleg premogovnika od-
koder lahko kontrolirajo vso oko-
lico.

Pittsburg, Kans. — Jamična
stavba nad rovom William Wil-
kinson Coal Co. blizu Cherokees
Junctioona je zgorela v soboto po-
noči. Obdolženi so stavkujoči ru-
darji.

Springfield, Ill. — Vse majhne
odprete jame v Illinoisu morajo
prenehati z obratovanjem. George

B. Arnold, ravnatelj državnega

departmanta za delo, je zadnjo
soboto obvestil družbe, ki najm-
ljejo neunujne delavce za odpre-
jame, da se morajo ravnat po za-
konu, ki zahteva odškodinsko za-
varovalnino za delavce v rudni-
kih. Družbe pa pravijo, da raje
zapre jame kakor bi zavaroval
stavkokaze.

Herrin, Ill. — Veleporotna pre-
iskava krvavih dogodkov z dne

22. junija, ki se je imela vrsiti ta

teden, bo najbrž odložena za ne-
določen čas. Sklicanje veleporote

je valed nekega nepojasnjene-
ga vzroka odgovorno.

Washington, D. C., 10. jul. —

Danes se nadaljuje konferenca za-

stopnikov rudarjev in operatorjev

s polje mehkega premoga, katero

je bil sklical Harding dne 1. ju-

lijja.

Govorica, da namerava vlada

vzeti glavne premogovnike v deželi

in jih operirati, se ponavlja.

Načrt za zasebno rovo sta Har-

ding in justični tajnik Daugherty

baje naredila na počitnici zadnji

teden. To se zgodi, ako se ne bodo

mogli operatorji in rudarji sporaz-
umeti na noben način.

KAKO SE ODIRAJO FAR- MARJI.

New Egipt, N. J. — Odkar so
pričeli farmarji kolobariti, sejejo
rž na polju, na katerem so preje-
sadiili krompir. Zaradi kolobarje-
nja se je zdajno pomnil pridel-
ek rži. Kadar farmarji poslujejo
rž na trgu, jim ponudijo prekupe-
take cene, da se obdelovanje zem-
lje ne izplača. Za neomilovane rž-
ne slame jim ponujajo po štirinajst
dolarjev za tono, medtem ko je
tona omilene ržne slame v
New Yorku kvotirana po \$35 in
\$40. Cena ržni slami je poskoko-
šči, kar je vpravljena za obdelavo
zelenega paprika.

Washington, D. C. — Ko je še-
parnik "Egypt" na dnu, je šlo
z njim tudi osemnajst vreč ameri-
ške pošte. V teh vrečah je bila tu-
jezemška pošta, ki se je nabrašla v
New Yorku med 29. aprilm in 2.

TAMANITJE ŽELE UKA- ZOVATI DELAVSTVU V NEW YORKU.

PROFESSIONALNI POLITIČAR- JI V DELAVSKIH STROKOV- NIH ORGANIZACIJAH HOČEJO PREPРЕCИТИ SAMOSTOJNO DELAVSKO POLITIČNO AKCIJO.

Skupna akcija socialistične stranke
in delavski farmarske stranke
je napravila nanje čudovit
udinek.

New York, N. Y. (Fed. Press). —
Tamanitje, ki so člani Newyork-
skega delavskega in obrtnega sve-
ta, so pričeli z odločnim bojem, da
preprečijo skupno politično akcijo
pri prihodnjih volitvah, ki sta-
jo iniciativi socialistične stran-
ke in delavski farmarske stran-
ke. Tamanitje so se celo obrnili
za pomoč na Samuel Gompersa kot
v prejšnjih časih, kadar je nastala
taka potreba, a zdaj je Gompersa
povedal, da ga prav nič ne skoni-
nja se umešati v stvar.

Ta pojav ni nič novega v new-
yorkih delavskih krogih. Skozi
leta je trajal spor v lokalni cen-
tralni organizaciji na eni strani
med radikalnim ali naprednim ele-
mentom, na drugi strani pa na-
zadnjaiskim, ki se je občkal za frak-
profesionalnim političarjem stari-
jih strank. Končno je ta spor po-
stal tako velik, da je Ameriška
delavski federacija izselila popol-
no reorganizacijo centralne orga-
nizacije, de ostane še nadaljuje
pod kontrolo Gompersovega ele-
menta. To se je zgodilo ob času
ustanovitve delavski farmarske
stranke.

Zdaj so se navallili nazadnjais-
karji in delavski gibanci na na-
predni element v centralni orga-
nizaciji, ko je petnajst predsednik
lokalnih delavskih strokovi-
nih organizacij podpisalo poziv za
skupno konvencijo delavski far-
marske stranke in socialistične
stranke, ki prične petnajstega ju-
lia. Med tistimi, ki so podpisali
poziv, sta tudi Benjamin Schlesinger,
predsednik organizacije kro-
jarkih delavcev, in Timothy Healy,
predsednik Mednarodne unije
kurjačev in oljarjev.

Komaj so predsedniki lokalnih
organizacij podpisali poziv in je
potrebuje prav nobene obrambe
colnini. To govor prekriti tekstil-
nih tovarnarjev, kateri prejemajo od-
zivno blago.

Zdaj so se navallili nazadnjais-
karji in delavski gibanci na na-
predni element v centralni orga-
nizaciji, ko je petnajst predsednik
lokalnih delavskih strokovi-
nih organizacij podpisalo poziv za
skupno konvencijo delavski far-
marske stranke in socialistične
stranke, ki prične petnajstega ju-
lia. Med tistimi, ki so podpisali
poziv, sta tudi Benjamin Schlesinger,
predsednik organizacije kro-
jarkih delavcev, in Timothy Healy,
predsednik Mednarodne unije
kurjačev in oljarjev.

Komaj so predsedniki lokalnih
organizacij podpisali poziv in je
potrebuje prav nobene obrambe
colnini. To govor prekriti tekstil-
nih tovarnarjev, kateri prejemajo od-
zivno blago.

Zdaj so se navallili nazadnjais-
karji in delavski gibanci na na-
predni element v centralni orga-
nizaciji, ko je petnajst predsednik
lokalnih delavskih strokovi-
nih organizacij podpisalo poziv za
skupno konvencijo delavski far-
marske stranke in socialistične
stranke, ki prične petnajstega ju-
lia. Med tistimi, ki so podpisali
poziv, sta tudi Benjamin Schlesinger,
predsednik organizacije kro-
jarkih delavcev, in Timothy Healy,
predsednik Mednarodne unije
kurjačev in oljarjev.

Komaj so predsedniki lokalnih
organizacij podpisali poziv in je
potrebuje prav nobene obrambe
colnini. To govor prekriti tekstil-
nih tovarnarjev, kateri prejemajo od-
zivno blago.

Zdaj so se navallili nazadnjais-
karji in delavski gibanci na na-
predni element v centralni orga-
nizaciji, ko je petnajst predsednik
lokalnih delavskih strokovi-
nih organizacij podpisalo poziv za
skupno konvencijo delavski far-
marske stranke in socialistične
stranke, ki prične petnajstega ju-
lia. Med tistimi, ki so podpisali
poziv, sta tudi Benjamin Schlesinger,
predsednik organizacije kro-
jarkih delavcev, in Timothy Healy,
predsednik Mednarodne unije
kurjačev in oljarjev.

Zdaj so se navallili nazadnjais-
karji in delavski gibanci na na-
predni element v centralni orga-
nizaciji, ko je petnajst predsednik
lokalnih delavskih strokovi-
nih organizacij podpisalo poziv za
skupno konvencijo delavski far-
marske stranke in socialistične
stranke, ki prične petnajstega ju-
lia. Med tistimi, ki so podpisali
poz

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglašev po dogovoru. Rokopis se ne vrši.

Narodna: Združenje države (izven Chicago) \$6.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$8.50 na leto, \$1.25 na pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Nadzor se vse, kar ima stik z listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Socialist Society,

Owned by the Slovene National Socialist Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6 per year; Chicago \$8.00, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

— 51 —

Datum v oklepanju n. pr. (Junija 20-22) poleg vsega tiskana na naslovni strani da vam je s tem dovoljen potekla naročnina. POMEMITO JE PREVIDI, DA SE VAM NE USTAVI LIST.

DELAVSTVO MORA BITI VEDNO PRIPRAVLJENO.

Podjetniki so vedno pripravljeni, da naskočijo delavstvo. Prav nobene ugodne prilike ne zamude, ampak oni udarijo po delavstvu, ko se jim zdi trenutek ugoden, da zmagajo. Zgodovina bojev v industriji govori z nepotavnimi dokazi, da podjetnikom tudi pogodba ni sveta, katero so podpisali, ako opazijo, da so zanje šanse ugodne za napad. Posebno po sklenjenem premirju se je to najbolje pokazalo in izpor rudarjev na polju mehkega premoga je doprnešen dokaz, da mora biti delavstvo vedno pripravljen, da ga podjetniki ne napadejo in potisnejo nazaj v slabljše življenske razmere.

Posamezni delavec ne more ničesar opraviti proti podjetniku. Ako podjetniku pove, da se ne strinja z mmodo, podaljšanim delavnikom ali s poslabljanjem delavnih razmer v podjetju, mu podjetnik pokaže vrata in ga odlovi. Dokler je delavec osamljen, naj se pripravlja. Nikor hoče proti podjetniku, podlegel bo vsej kadar pride napad. Iz te resnice sledi, da morajo biti delavci organizirani, da so pripravljeni na podjetniške napade. Organizacija mora biti dobra, čvrsta, v nji morajo biti organizirani vsi delavci, ki delajo v podjetju, ako se hoče z uspehom postaviti v bran. Pa tudi duh v organizaciji mora biti krepak in solidarnost mora biti razvita, da je upati na uspehe. Delavec, ki pristopi v organizacijo, kar je njen član njegov prijatelj Jaka ali Jože, ali zaradi tega, da bo imel mir pred svojimi tovarši, ki ga nagovarjajo, naj se pridruži delavski organizaciji, ali samo zaradi tega, da bo prejemal večjo mezdo, je slab bojevnik, kadar pride do preizkušnje. In če ima organizacija veliko takih članov, tedaj podleže navalu podjetnikov.

Delavec se mora pridružiti delavski organizaciji iz principa, da je dober bojevnik v delavskih vrstah. Predvsem se mora zavedati, da delavec tvorijo en razred, podjetniki pa drugega, in da so interesi obeh teh razredov popoloma nasprotni. Kajti če se povpraša meza delavcem in se ne povpraša obenem tudi cene, bo podjetnik prikrjan na profitu. Ako se ne znižajo cene in se zniža samo delavska meza, da je delavec pritrgan na njegovo zastavu. Ze ta primera pokazuje, da delavec in podjetnik nimata skupnih interesov. Delavec se mora dalje zavedati, da sam ne opravi ničesar proti podjetniku, skorajno se mu godi krivica. V tem slučaju krivica ostane krivica. Delavec mora biti prepojen z duhom, da organizacija služi delavstvu kot štit za napad in za obrambo. Delavec mora biti prepričan, gko se enemu delavecu storiti krivice, da se je zgodila vsem delavcem. Ako delavska organizacija obstoji iz takih članov, tedaj je dobra organizacija, ki je pripravljena, da pobere rokavico, kadar jo podjetniki vržejo delavstvu pred noge. Taka organizacija bo v boju včasi malo popustila, ako spozna, da so razmere proti nji, poražena in zdesetkana pa ne bo nikoli.

Noben delavec se pa še ni rodil s spoznanjem, kakšna mora biti delavska organizacija, da je vedno pripravljena odbiti podjetniške napade. Zaradi tega je potrebno, da vsaka delavska organizacija s smotrenim podukom skrbi, da se iz slabe delavske organizacije razvije dobra organizacija. To delo delavške organizacije najbolje vrši, ako ustanovi za svoje člane knjižnico z izbranimi knjigami. Uvesti mora predavanja in dobro je, da se o vprašanjih, ki se tičejo delavstva, vrše obširne razprave na sejih in navzočnosti vsega članstva. Dolžnost članstva je, da prihaja redno k sejam in se teh razprav udeležuje. Ako delavec redno prihaja k sejam svoje organizacije, tedaj izvrši največji del svojih dolžnosti, ker je o vseh sklepih organizacije informiran iz prvega in pristnega vira in mu ni treba pri njegovih prijateljih ispravljati, kaj se prejšnji dan ukrepali na seji.

Najvažnejše je za organizacijo, da širi delavški tisk. Predvsem je potreben za vsako stroko strokovni list, ki informira delavstvo o vseh dogodkih njih lastne stroke, obenem jih pa seznaniti na kratko o svetovnih dogodkih, ki gredo mar delavstvu. Vse delavske organizacije pa morajo skupaj stremiti, da se v industrijskih srediliščih ustvari delavški dnevnički, ker je mogoče le z dnevnim časopisom odgovarjati na laži v velebitnškem časopisu, ki se razširjava kot strup vsaki dan med javnostjo.

Kadar je delavstvo tako pripravljeno, se mu ni treba dati navala od strani podjetništva, pa nai pride, kadar hoče.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. M. P. J. in čitalcev Prosvete.

Johnstown, Pa. — Ker se redko vidi dopis iz te naselbine, se hošem zopet oglašiti. Stavka poteka izre vseh nemirov. Kolikor se tiče Slovencev v tej naselbini, jih naj videti, da bi šli kopat črni dijamant, žal pa se najde pri Cambria Steel Co. ljudi, ki se vedno kujejo že milijonarjem. Sploh se isčejo okoli druge najeteze. Nič bi ne rekel, ko bi bili oni revezli, ampak lastujejo svoje hiše. Na tisoče revezev poznam, ki nimajo niti od danes do jutri, toda nočejo iti delat v sedanjih stavki, kjer so boriči organizacija za izboljšanje delovnih razmer in življenskih po gojev premogarjev, kar bomo združeni v organizaciji tudi dosegli.

Nekega dne sem tukaj opazil, da malo rov obratuje z najetezi. Vozove iz rova vozijo z mulami, ki pa so jim ravno onega dne zbežale takoj daleč iz rova, da so jih morali dva dni iskatki; šele potem so lahko nadaljevali z delom. Polegatko, kako ima celo žival nekaj pojma in ve, da je danes stavka po Ameriki, človek pa, ki ima razumnoče priznati; o razumu v svoji glavi neče slišati, trdi pa, da je sama dobra mesto možganov. Dandanes imajo nekateri še velikanske mlinske kamne in plohe v svoji glavi, ko se jim bodo ti edrti, bo pa že prepozna.

V tej naselbini lastujejo Poljaki svoje hiše. Baje so jim zagrozili na opustitjo delo, toda kakor sem opazil, še vedno niso prenehali z obratovanjem v rovih. Neke noči ob dveh zjutraj sem zaslišal straken strel z dinamiton. Razstrelili so dve stanovanjski hiši, štete ni bilo, toda skoda ogromna.

Opazil sem dopis iz Rahertona, Pa., v št. 150, kjer dopisnik pravi, da sestni mr. Zimerman obratuje z najetezi. Sedaj gotovo naloči po 50 želazničnih voz, ko nima več Slovencev; napravil meni se je celo izrasil, da bo obratoval rov brez Slovencev. Zekaj pa ta sestni gospod Zimerman ne obratuje vedno z najetezi. On je rekel tudi, da niso je prešli, da je vseki in visoki gospod Zimerman ni povedal, kolikor je imel od vsakega premogarja dobitka. Po \$4,500 mu je prilel od vsakega premogarja distrega, sedaj pa je najetezi pa bo imel figo. Še tiste konje in pol mulaka, ki jih je imel, je moral dati na pašnik, ker nima s čem obratovati.

Dopisnik pravi, da ima mr. Zimmerman še nekega Slovencev za bošo. Ta bos je mr. Simon Johnson, ki je dne 16. maja, letos, kandidiral za državnega senatorja, kateri dan sem tudi jaz volil. Vprašali so ga, če ima državljanski papir, on je rekel, da ga nima pri sebi. Hitro je želil k superintendentu in sur. Zimermanu, da je dobil republiški listek, na katerega je podpisal svoje ime, Simon Johnson, mestu da bi del svoj glas farsmarškinski kandidatoma, ki sta kandidirala za drž. senatorja. Tačko mislim, da bo Simon Johnson še za drž. senatorja, če ne drugje pri mr. Zimermanu, pri enem polovici mulaka. Zgodilo pa se bo, da ga bo že tisti mulak brenil. Takrat bo imel saj kopito mesto ali.

Apeliram na vas, da se pridružite nam, ker zmaga je pred vami, da vam ne bo treba povečati pred zavetnimi delaveci. Bodimo tudi v naših sahovah, da bo zmaga na naši strani, najetezi pa naj gredu v pekel in tam naj za vedno kopijojo premog, da bodo lahko kurili pod svoje tovariške. — Matja Vogršček.

Še je čas, da odložite orodje in stopite v našo vrsto, da si zasiguramo zmago. Dostikrat ste bili že opozorjeni, da vsaka lopatka sedaj nakopanca premoga delja našo stavko, toda vse to nič ne pomaga. Zapomnite si, da bo tudi vsega operačnega konca in tedaj boste ravnati takri revedi kakor smo mi. Občutljivi, boste zelenje okovate velikimi komunisti, ki jih sedaj krituje z lastnim delom.

Apeliram na vas, da se pridružite nam, ker zmaga je pred vami, da vam ne bo treba povečati pred zavetnimi delaveci. Bodimo tudi v naših sahovah, da bo zmaga na naši strani, najetezi pa naj gredu v pekel in tam naj za vedno kopijojo premog, da bodo lahko kurili pod svoje tovariške. — Matja Vogršček.

Neki mož mi je ravnno prilel povest, da je ubilo nekega Italijana v rovu Double Day Coal Co. No, sem si mislim, če bi bil doma, bi ga gotovo ne bilo. — Pozdrav vsem stavkarjem. — Zena stavkarja.

Rockvale, Colo. — Ze precej časa je minulo, odkar smo v borbi premogarji. Geslo zdrževalnih podjetnikov je: V peklu s strokovno organizacijo, naše geslo pa je in bi moral biti stootdostotno: V peklu z odprtjo delavnico. Žal, da ni stootdostotno, ker aki bo bilo, bi premogarji že zdavnaj imeli, do cesar so upravičeni po naravnih pravicah. Se je dobijo Judeži, da gredo globoko pod zemljo ropat mali kos kruha sebi in svojim otrokom in spleh vsemu delavstvu.

V državi Coloradi imamo precej takih Judežev, ki imajo tu precej varno gnezdo in dovolj mož, do zorb oboroženih, imajo, da pozijo na interes mogočnega podjetništva. Posebno državni "kosaki" so zvesti služabniki operaterjev.

Rojaki in sotrpni širok Amerike, bližajo se nam volitve, edino orodje, ki ga bomo dobili je naša glasovnica. Uporabimo jo. Naše geslo naj bo pri tej prilici: Prodaj s temi služabniki kapitalizma in izvrimo na njih mesta, ljudi, ki bodo sklepali zakone v prid delavstvu ne pa samo v prid podjetništva. Politični stranki: republikansko in demokratsko, ti dve pustimo na stran, ker nista za nas karistni. Ako bomo ponovno izvolili republike ali demokrate, boste prepričani, da bomo imeli še veliko več kosakov, kot

prav delodajalcu navadno dobe odgovor, še ni zanje, pa naj gredo, odkoder so prišli.

Vse drugače je pri unijakem delu. Če se delavec godi krivica, obvesti prvo o tem delodajalcu, ako pa se ta ne zmeni, gre k unijaku odborniku in ta se potegne za člana organizacije. Uvidili ste sami že, kako bedne parci ste po neunijskih rovih, zato pustite tako delo in organizirajte se. Sedaj je zadnji čas, da se organizirate in priključite naši stavki. Organizacija U. M. W. of A. bo skrbela za vas v vseh ozirih in vas brnila, da ne boste dan na dan opeharjeni od navihanih delodajev. — John Gričar.

Gross, Kans. — Iz vseh naselbin vidim dopise, le iz Grossa se nihče ne oglaši. Mogoče mislite, da vse spimo, kajde! Pri nas delamo kar noč in dan in to je verok, da se nihče ne oglaši. Rojaki so postalni povečni operatorji, odkar je splošna stavka, zato pa sedaj molčijo. Nihjih pomenica je sedaj v klasu. Ne zavedajo se, da ravno s tem pletejo bič samim sebi in svojim otrokom. In če bo stavka izgubljena, bodo še mnogo let ali manj, da je to njihova krivda. Nihovi otroci bodo vseledi tega moraleti delati po 12 ur za \$8 ali še manj. Če bo pa stavka izpadla črno za rudarje, jih bo vsakdo lahko rekel v obraz, da oni niso k temu pripomogli, ker medtem, ko smo mi sfradali in vtrajali doma, so pa oni delali noč in dan in še ne nedelja pomagali podjetnikom razbijati stavko.

Zelo bi me veselilo, da bi se oglasilo par mojih znancev in prijateljev. Mr. Frank Klopčič, ki je odšel nekam na zgrad in mojega sorodnika, doma iz Kanomia pri Spodnjem Idriji, Johnu Stremfeli, ki biva že kakih 16 let v Ameriki, ujudno prosim, da se mi oglašta. Moje ime je Matovž Vogršček, doma iz Gialeža, št. 12.

Stavka v tej okolici še dokaj mirno poteka. Imamo tudi nekaj najetezov in celo en Slovenec je med njimi. Rojaki Jakob Sternšek, doma iz Litijaškega okraja, občine Čelenik, še vedno delo. Če je imel kopico otrok, bi mu Slovki toliko ne oporekal, toda sam je in prav lahko bi prestal brez opravljanja dela sedaj. Ostal nam bo v trajnem spominu in nosil bo moj kakoršnega zadruži. Ta dovec ni še dan kakve podprtne organizacije, dejstv pa v rovu z imenom Fremont.

Konec mojega dopisa poštevščivim vse rudarje po Ameriki, bodimo tudi v naših sahovah, da bo zmaga na naši strani, najetez pa naj gredu v pekel in tam naj za vedno kopijojo premog, da bodo lahko kurili pod svoje tovariške. — Matja Vogršček.

Če imamo sedaj. Stavko kaštro bo tedaj etevelo še toliko bolj.

Na žalost moram omeniti, da je predsednik distrikta izjavil na svoji lokalni, da je v državi Colorado okoli 1000 najetezov, ki so prišli iz vzhoda odjeti kruh sebi in drugim, ker tam niso imeli prilnosti, tako tukaj liščo pete mogočnem podjetnikom. Med organiziranimi brati v naselbinah, kjer so bili dosedaj, niso mogli opravljati nečesar dela, tako tukaj srečajo na Mesiju.

Anonimni pisec hebrejskih knjig, ki so naredili Mozes, Jeremijs, Izajajo in druge svete očake na avtorje istih, niso niti malo sanjali, da bodo njihove izmišljotine kdaj starci testament kristjanske biblije.

Hebrejski duhovni in "preroki", ki so značili "svete knjige" kot temelj svoji hierarhiji ali duhovniški vladni, niso niti sanjali, da bodo njihove izmišljotine kdaj starci testament kristjanske biblije.

Rekli smo že, da je na kristjanstvu malo originalnega. Kristjanstvo je otrok hebrejske in drugih orientalskih religij. V njem se najdejo tudi ostanki falizev in oboževanja sonca. Božič in Velika noč — praznik Kristovega rojstva in vstajenja — sta bila paganska praznika davno prej, preden je očelo krščanstvo znano. Predstavljala sta rojstvo solnice in vstajenje prirode. Kristjanstvo je obdržalo praznika in simboliziralo z njima božično rojstvo in vstajenje Krista. Ampak to se ni izvrnilo brez boja. Kristjanski očaki so se prepričali par sto let gledati datum Kristovga rojstva in če v tem stolnici je bil Krist rojen ravno na ta dan. Toda

25. decembra je bil veliki paganski praznik solinčnega obrata, to je dnevna, ko zraste naravnost dan in ko priroda obeta novo življenje, ki vstane na spomlad. Ko so puritanji v Angliji izvedeli, da je bil Božič paganski praznik, so prisili parlament, da ga je prepovedal (1644). Šele kralj Charles II. ga je spet obnovil.

Druge dedičine pagankin "sligje", ki jih vidimo v kristjanstvu, so krst, obhajilo, dočenje vpodobljene božanstev (svotnikov), več luč, vporab slovov, sveč in žganje vode, posvečenje nedolje (sveti dan solnce in bolji dan počivanja v Babiloniji), doktrina nobes in pekla, primativna razodelja, daritve za pokoro, neumrjočnost doma, sodnji dan in še več drugač.

Vera v neumrjočnost doma sega nazake v paleolitsko dobo z razliko, da so si nekateri misili neumrjočnost za manj, drugi pa za več časa. Divjek, ki sanja o svojem mrtvem očetu, je uverjen, da se mu je pričazl.

Peklenski ogenj se je rodil v glavni babilonskih in hebrejskih duhovnikov. V južni Mali Aziji, zlasti v Arabiji so velike puščave, na katerih pripela solnce brez prestance. Hujšega trpljenja ni bilo za prebivalce teh pustinj kakor trpeti žejo na Egočem soncu sredji puščene puščave. Originalni pekel Judov in drugih semitskih rodov je torej bil puščava brez voda, kjer se imajo zavrnenci Jehova peči vso vedenost. Žejni, ž

VOJNI KORUPCIJ- NISTI UIDEJO KAZNI.

NAJVEČ JE TEMU KRIVO PO-
GAENO SODNIJSKO POSTOPO-
NJE PROTI NJIM.

Profitarji so zavada zadovoljni s
počasno sodnijsko postopovo.

Washington, D. C. — Vojni korupcijonisti, ki so ocegani delo v vojnem času za velike vso-
te, bodo učili zaduženi kazni, ker
je sodnijsko postopanje proti njim
počasno.

Zdaj se pronašli, da je proste-
ra na zveznih sodiščih tako počas-
na, da bi odgovarjala potrebam,
ki so bile pred petdeset ali več
leti.

Preiskali so na tisoče slednjev
in tudi dognali, kako so profitarji
osmukali vlado v vojnem času,
toda profitarji so čutijo varnim
zadružnim sodnijskim procedu-
rjem.

Kongres je ravno kar dovolil
pol milijona dolarjev, da justični
tajnik lahko najame pravdne, da
se kazensko postopanje proti
korupcijonistom pospeši. Justični
tajnik pa izjavlja, da je s svo-
jim delom pustil daleč za-sabo
sodišča. Justični departement bo
moral počasneje delati, da ga do-
dejajo sodišča.

In kaj bo posledice tega zakas-
nelega dela in zavlačevanja?

Važne priče bodo v tem času iz-
ginile v mnogih slednjih. Korup-
cijonisti, ki so nagrabili velike
vsole, bodo tudi sami skrbeli, da
se stvari še bolj zavlačejo.

Vprav sedaj, ko je delin čez gla-
vo, pa pride čas, ko imajo zvezni
sodniki podčinice. To bo zopet po-
stopanje proti vojnim korupcijon-
istom, ki je bolj zavlačilo.

Ako je bilo mogoče nastopiti
hitro v enem času proti ljudem,
ki si kršili razne vojne postave,
zakaj bi ne bilo mogoče nastopiti
hitro proti vojnim korupcijonis-
tom, ki so okradli vlado v vojnem
času in tako koristili sovražniku.
Tako vprašuje ljudstvo, ki zdaj
spazuje, kako se vojni graftari
prijemajo z glas-rokavicami.

GOSPODARSKO MINOKANJE V EVROPI.

Washington, D. C. — Komer-
cialni atelj MeLean v Rimu je
brzojavil trgovskemu deportmen-
tu, da se pojavila stagnacija v i-
talijanskih industrijskih zariadi
delavskih sporov in absorbaciji ka-
pitala. On poroča, da so že inkor-
porirani kapitali v maju pominili
le za eno dvanaestino tega, kot
v januarju, februarju in marcu t.
l. Stavka kovinskih delavcev, ki
je prišela v Lombardijo, se zdaj
krije prek vse Italije, toda pogaja-
nja se nadaljujejo in zdi se, da bi
tovarnarji radi videli, da se tovar-
ne ob tem času zapre.

Njegovo poročilo pove, da je fi-
nski položaj Italije slab, ker bo
deficit za letos presegel pet mi-
ljard lir. Dolg Italije je pa man-
jal konec maja dva in trideset
miljard lir.

Poročilo nadaljuje, da se likvi-
dacija nadaljuje v mnogih indu-
strijah. Večina upnikov Ansaldo-
ve korporacije je sprejela 40-od-
stotno poravnava. Ta korporacija
je spadala med največje italijan-
ske korporacije.

Ameriški trgovski komisar Ge-
ringer v Pragi poroča, da je čeho-
slovaška vlada napravila spora-
zum s premogovniki podjetniki,
ki po katerem se zniha devak na
drobni premog od 20 do 30 od-
stotkov. Cene za premog in kok
so se nekoliko znižale.

Znižanje mende je bilo uvede-
no v kovinski, cementni, papirni
in usnjarski industriji, splošna
gospodarska depresija pa prevla-
duje in prav nobenega izgleda ni
na zboljšanje.

OGENJ NA PARENKU.

Hoboken, N. J. — Parnik
"Nieuw Amsterdam" je bil pri-
pravljen, da odrine na morje, ko
so opazili ogenj v skladisu za
premog. Odredili so, da 600 potni-
kov zoperi zapusti parnik, ker po-
večurnem napornem delu niso mo-
gli pogasiti ognja.

UKLENJEN KAŽNEHUG EKO- GIL S VLAKA.

Leavenworth, Kan. — J. T.
Thompson, ponarejalec denarja,
je skočil z voznega vozika, das-
rayno je bil uklenjen. Svojo ardo
je poskušal, ko je bil vsek zadet-
milj od Kansas Cityja. Nje-
gov predren skok je bil zaston-
vlak je ustavil in Thompsona zo-
jeli.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press.)

Položaj stavke železniških delav- cev.

Iz poročil, ki jih prejema vod-
stvo oddelka železniških delavcev
Ameriške delavske federacije, je
polozaj v večjih središčnih železni-
ških delavskih slednjih:

Chicago. — 75,000 delavcev, oz-
roma 90 odstotkov vseh delavcev
je v stavki.

New York. — Približno 25,000
delavcev je v boju.

Iowa. — 8000; stavka je sto-
odstotna.

Indiana. — Sto odstotkov. Ze-
lezniške družbe pravijo da je 75
odstotkov.

Harrisburg, Pa. — 80 odstotkov
in med temi je 300 simpatizirjev.

San Francisco. — Unijski vodi-
telji poročajo, da je 98 odstotkov
delavcev na štrajku. Velike čete
stavkokazov prihajajo.

Houston, Tex. — 3000 v juliju
v Texasu, oziroma 90 odstotkov.

Kansas City. — 11,000 delavcev
je zastavalo v Kansasu, torej
100%.

Albany, N. Y. — Devetdeset od-
stotkov.

McKeesport, Pa. — 98 odstotkov
v državi Ohio.

Atlanta, Ga. — 80 odstotkov.
Družba najete stotine stavko-
kazov.

Denver, Colo. — Stavka je sto-
odstotna.

St. Louis, Mo. — Sto odstotkov.

Seattle, Wash. — 95 odstotkov
delavcev je na štrajku v državi
Washington. Večje gibanje stav-
kokazov.

Cleveland, O. — 2000 delavcev
zastavalo.

Los Angeles, Cal. — Devetdeset
odstotkov. Nekej stavkarjev se je
iznenavelo.

Pittsburgh, Pa. — Devetdeset
odstotkov.

St. Paul, Minn. — Devetdeset
odstotkov.

Milwaukee, Wis. — Stavka je
stootostna.

Rock Island, Ill. — Vas kolo-
ničke delavnice podlavijo.

Bloomington, Ill. — Stavka sto-
odstotna. Sestava more deliti do-
pustive, ker nikje noda štiri stav-
kokazov.

Stavka železniških zase-
menov v Buffalo traja že teden
dni. V pondeljek je družba skieni-
la v postaviti promet s stavkokazi-
m in takoj se izbruhnil nemir. Dve
kari sta bili bombardirani s kam-
enjem in tretja je skotila z tira.
Tri osobe so bile arstirane. Poli-
cija v avtomobilih in oborožena s
kratkimi pištaki, se vori za
vanku karo.

V San Franciscu so zastavali
monterji peči proti 10-odstotnemu
znižanju mende.

Mobilizirajo milos proti stav-
kojučim železniškim delavcem se
vrši v šestih državah. Zvezni sod-
nik Carpenter v Chicagu je izdal
order "indfunkšen" proti stavkar-
jem v Aurori, Ill.

5000 življenskih delavcev je na
štrajku v Cincinnati, O. Delodra-
jali so jim znižali mende za 25
odstotkov. Tovarnarji zdaj ogla-
sujejo za neunikanje delavcev, toda
stavke ne imenujejo.

Nova akcijskih odbor tretje
internationale v Moskvu je sestavl-
jen kot sledi: Zinovijev, predsed-
nik; Buharin in Radik za Rusijo;
Brandler za Nemčijo, Souvarine in
Lieglage za Francijo, Gramsci za
Italijo, Smaral in Jilek za Čeho-
slovakinijo, Jordanov za Bolgarijo,
Cook za Severno Ameriko in Kusi-
nen za Finano.

Papež je reorganiziral svoje
"armado".

Rim, 10. jul. — Papež je pridel
reorganizirati svoje oborožene sile
v Vatikanu, in sicer na tak način,
da je revolitira njegova žandar-
merija zadnji teden. Žandarji niso
milj zadovoljni s plačo, dolgimi
urami in s povojljivim grofom
Centropieterem. Švicarska garda
je zadužila vstopo in razorotila
žandarje. Papež je oddovil vas
stare uslužbine v Vatikanu in jih
nadmestil z novimi.

Ekonomij se vrne v Ameriko!

Pariz, 10. jul. — Boris Bakme-
tijev, bivši ruski "poslanik" v
Združenih državah, se v nekaj
dneh vrne nazaj v Ameriko, kjer
misli iti v business.

Civilna vojna na Iraku.

Dublin, 10. jul. — Prozitorija
na vredne svobodne irske države
poročila že dva dni o smagu nad
poročili. Vroč boji se vrše v
raznih krajev Irake. De Valera se
vzbuja s svojimi republikanskimi
partizani v Iraku.

PO INDIJANSKEM KACINU.

Kingsville, Ont. — 12-letni Eddie Sanderson je prisel sem na oblik iz Bellinghama, Wash. Postal je prijatelj deklaril njegove starosti. In ker so mu starši dajali de-
nar, da dejki kupoval sladoled v
središču. Toda trije drugi de-
ki njegove starosti niso mavalni za
Eddija, ampak so radi videli de-
klico. Sklenili so, da ne maščujejo.

Ljudje, ki se šli zimo neko šume, so dali, da neko klice na
pomoč. Šli so pogledat, kaj se go-
di in videli so Eddieja, privedenega
k drevesu, proti njemu se je pa
spenjal ogenj, ki so ga zakurili
trije malci dekli. Odvezali so hi-
te deklice in ga tako obvarovali
stradne smrti v ogaju.

POVODENJS V MOGALSU.

Mogale, Ark. — Poplava je
odnima tri mostove v predmestju
Mogalesa in veliko hiš je pod vo-
do.

(Sledovični surkovci glavarjev v
Bosni občina.

Riga, 10. jul. — Iz Petrograda
poročajo, da je umrlečje cna-
stik obsojenec, med katerimi je
največ škof iz kanonikov, ki so
ovirali zaplenitev cerkvenih
kmetov za Rusijo.)

(Sledovični surkovci glavarjev v
Bosni občina.

Državljanji vasi Rosa Luksemburg,
mednarodnega okrožja Kalu-
ge in province enakega imena
poznamo podzravne komunistični
internat.

Nikar ne mislite, da je to la-
milično. Vas Rosa Luksemburg
in okrožje Kaluga res eksistira in
resolutija z gornjim besedilom je
bila objavljena v časopisu. Krajevna
imenina v provinci Kalugi in
vseh uličnih imenih so bila v splo-
šnem spremenjena. Vas Rosa
Luksemburg je šedno in nerodno
ime za izgovarjavo; to velja mor-
da tudi za vas Dekabristi. Rosa
Luksemburg se je prej imenovala
Java (kuga). Ali je bilo to im-
kaj bolje?

V mojem rojstnem kraju, v de-
seli oremburških kosakov, so bile
pred revolucijo vasi z imenom Pa-
ris, Leipzig, Berlin in celo — Po-
re-Champenoise v spomin gotovih
bitk in mirovnih pogodb. Zakaj
je bratstvo kosakov moralo biti v
vasi z gromnim imenom Po-
re-Champenoise, ni vedel povedati
niti učitelj in pop, dva naj-
bolj učena Slovka v vasi (velja
sta za najbolj učena); kar se pa
tudi Roze Luksemburg in Dekab-
risti, vedo ljudje, katerim ne uga-
ja novo ime, se lahko potolačijo:
spremenilo se je samo ime, dočim
je starja Java ostala.

Stirji leta je vzel, predno se je
Java spremenila v Roza Luksem-
burg. Zakaj je vas prej nosila to
ime, ne vem. Dragi grajčak se je
je najbolj hotel pošenje anestesi
"Rdeča vas", ki se nahaja na
bivšem posestvu kneza Galicija,
deset milj od Kaluge. Njegova
oklicenca knez Galicij je obavo-
vali sporočilo, da je živi — nekje
na Francoskem. Pisal je komuni-
stični sledede vsebine:

"Roparji in banditje! — Ro-
parje brez vesti moje posessivo,
hudo in divino. Idite k vragu! To-
da prosim vas, očuvajte moj lipov
park. Na tiste lipi, ki so jih sas-
dili moji pradedi, vas obesim,
loplovi, kadar se vrnem domov."

Pismo je shranjeno v arhivu
provinčne izredne komisije. Svet-
oval sem sodrugom, da hranijo
pismo kot muzejsko zanimivost.

Tu je eden izmed naših prej-
njih gospodarjev. Blizu poslopja
provinčnega izrednega odbora
stoji vedno pripravljen, dobro
oblečen izvoček.

Načrti so vseh vrednosti. Načrt
je vseh vrednosti. Načrti so vseh
vrednosti. Načrti so vseh vrednosti.

Načrti so vseh vrednosti. Načrti
so vseh vrednosti. Načrti so vseh
vrednosti. Načrti so vseh vrednosti.

Načrti so vseh vrednosti. Načrti
so vseh vrednosti. Načrti so vseh
vrednosti. Načrti so vseh vrednosti.

Načrti so vseh vrednosti. Načrti
so vseh vrednosti. Načrti so vseh
vrednosti. Načrti so vseh vrednosti.

Načrti so vseh vrednosti. Načrti
so vseh vrednosti. Načrti so vseh
vrednosti. Načrti so vseh vrednosti.

Načrti so vseh vrednosti. Načrti
so vseh vrednosti. Načrti so vseh
vrednosti. Načrti so vseh vrednosti.

Načrti so vseh vrednosti. Načrti
so vseh vrednosti. Načrti so vseh
vrednosti. Načrti so vseh vrednosti.

Načrti so vseh vrednosti. Načrti
so vse

Frank Heller:

Blagajna velikega vojvode.

Roman.

Iz Švedske preložil F. J. o.

(Dalej.)

Toda obrat je popolnoma trgovski, kot bi trdili vi, in dobiček, tak, kot bi si ga mogli le želite."

Bekker je pošljal velikega vojvodo s prekanjenim nasmehom:

"Vaše visočanstvo je postalno na enkrat sentimentalno. Razumem! Visočanstvo pač misli, da je 20 odstotkov premalo v primeri z malimi neprijetnostmi in neugodnostmi, ki bi nastale, ako začnemo na vašem otoku s takim obratom, vendar čeesar bi morali zatisniti pačeno oko. Toda, jaz sem popustljiv . . . torej recimo 25 odstotkov, toda niti vinjarja več, niti vinjarja, tako gotovo kot se pišem Bekker."

Spomini in občutki na to, kar se je zgodilo po teh besedah, so bili v Bekkerjevi glavi precej čudni in skrajno smedeni. Niti zavodel se ni, kaj se je zgodilo in kako je prilil . . . naenkrat sta začeli buntati po njegovi kratko ostrizevi črepinji dve železni roki . . . zdelo se mu je, da se vrti vse okoli njega . . . v naslednjem tremotku je čutil, da se je njegovo telo dvignilo od zemlje . . . kratka in orjaška noge pa mu je priložila krepko brov na oni del telesa, kjer je Bekkerjev hriv menjal svoje ime, slično, kakor je svoje imel menjal često Bekker sam . . .

V naslednjem tremotku je pa zletelo njegovo telo z brzino izrejene topovske krogle skozi vrata, na katerih je bil naslikan v nekaj zlatih, sedaj pa že popolnoma zbledeli barvah veliki grb velike vojvodine Minorka: dva leva, ki sta držala pod šapami helebarde obvitne z repom, nad njimi pa petorakraka svezda. Njegovo telo je pletelo precej trdo na kameinih tlapah donikdaj; v glavi mu je šumelo in rojilo, kot da roji v nji deset rojev čebel — minule so prav gotovo tri dober minute,

F. M. Dostojenski:

BESI

Roman v treh delih.

(Dalej.)

Zavonilo je drugič.

"To se pravi da imama še komaj pet minut do odhoda. Veste, nič rad ne bi videl, da bi tukajanja skupina razpadla. Za stvar se ne bojim, kar se mene tiče, bodite brez skrbi; teh voslov splošno mreže imam toliko, da mi ni treba kdove kako trepetati za enega; toda vosek je vosek in ne škodi, če je grav odveč. Sicer pa, radi vas sem mirem, dasi vas puščam skoraj samega med temi izročili; ne bojte se, ne bodo si upali izdati . . . Oho, tudi vi se peljete danes?" Je vkljui zdajec z veseljem čisto izpremenjenim glasom mledemu gospodu, ki je prijazno pristopil, da ga pozdravi. "Nisem vedel, da pojdeš tudi vi z ekspresem. Kam pa, k mamic!

Mamica mladega gospoda je bila sila bogata gradičkinja v sosednji guberniji; njen sin je prebil kot daljni sorodnik Julije Mihajlovne nekako dva tedna v našem mestu.

"Ne, malo dalje, v R . . . Osem ur bo treba prečeti v vosu. In vi kam? V Petrograd?" se je zasmejal mladi moš.

"Po čem sklepate, da se peljem kar naravnost v Petrograd?" se je zasmejal tudi Pjotr Stepanovič, še prostodušnje nego prej.

Mladi moš mu je zakugal z orokavičenim prstom.

"Nu da, ugenili ste," mu je skrivenostno šepnil Pjotr Stepanovič, "pisma nosim od Julije Mihajlovne, da obletim še jih nekaj oseb, že veste kaknih, vrag naj jih vzame, odkrito rečeno. Preklicana dela!"

"Ali česa, povejte, no česa se je tako ustrnila?" je šepnil tudi mladi moš. "Včeraj me niti nisi pustil k sebi. Za moža ji po mojem mnenju ni treba biti v skrbih, ko se je vendar toljkan; simpatično ponesredil pri ognju in tvegal takoreč lastno življenje."

"I seveda," so je zasmejal Pjotr Stepanovič.

"Oma, vidite, se boji, da so od tod že pisali . . . se pravi, nekateri gospodje . . . Z eno besedo glavno vlogo igra ta Stavrogin se gravi, knez K . . . Eh, to je celo istorija; spomena vam magari kaj povem, se razume, kolikor viteštvu dovojuja. To je moj sorodnik, praporščak Erkel iz sosednega okraja."

Mladi moš, ki se je radovedno oziral na Erkla, je ponosel roko h klobuku; Erkel je vrnil posdrav.

"Ah, veste, Verhovenškij, osem ur v železniškem vozu je strašna usoda. Z nama se vogni v prvem razredu Berestov, premeden polkovnik, moj mejaj; poroden je z Garino — née — de Garine — in veste mod je spodobne sorte, celo ide; mu ne manjka. Je bil vsega komaj dvakrat tu. Strastno rad igra whist; jih vršimo, kaj? Cetrtoga sem še našel: Priguhlov, naš T—ski trgovska bradač, milijonar, se pravi, zares milijonar, le meni verjetno . . . Seznamu vas, prešanjuvam bajejo, se smejajo se doma."

predno je mogel vzdigniti svoje razbojelo in drhteče telo iz nenašavnega vodoravnega položaja.

Med vrati, skozi katera je odletel, je viden dona Ramona, ki si je prizigal cigar in ga mirno opazoval; zadaj za njim pa je viden obupni in prestrašeni obraz gospoda Paquena. Po hodniku je pritekel lakaj in vprašajoče gledal svojega gospodarja.

"Pomagaj temu gospodu na sveži zrak, Avgust!", je rekel vojvoda in pokazal gospoda Bekkerja.

"Ako se predvrne pokazati se v bližini gradu, tedaj ti dajem pravico da ga ustreljam. Tudi vsem drugim sporoči mojo voljo. Sedaj pa glej, da kar najprej izgine od tod."

Toda predno je prišel lakaj do gospoda Bekkerja, je prišel ta s ēudovito naglico k zavesti in je tekel po hodniku tako hitro, da so skrili njegove salanske suknje lepršali do krila. Nepričakovano hitro je odpril težka vrata in stekel skozi nje z isto brzino ko preprej, ko mu je pomagal vojvoda. Od daleč se je čulo še udarjanje njegovih težkih žoltih čevljev po tlaku . . . potem je pa utihnilo tudi to!

Veliki vojvoda je namignil lajku, da lahko gre, sam se je pa s Paquenom vrnil v jedilnico:

"Prokleti lopov!" je rekel. "Zabaval sem se, ko sem ga poslušal — študiral in pričkovan, kako bo segala njegova predvzetnost. Žvepljeni rudniki v Punti Hermosi . . . vse ozačje in moje uboge podanike počasi zastupljivati . . . meni po 25 odstotkov, da zatisnem eno oko . . . Prokleti lopov!"

"Toda, visočanstvo," je z drhtičnim glasom odgovoril sehor Paqueno, "ali bi vendarle ne mogli stvar urediti nekoliko drugače?

Higijena je v zadnjih časih tako napredovala . . . in in . . . pomilite na Semjona Markoviča, visočanstvo, samo na Semjona Markoviča mislite . . ."

"Ah, Paqueno," se je nasmejal veliki vojvoda, "vi ste in, ostaneš dobiti jesuit. Ravno zato, ker mislim na Markoviča, sem odobil Bekkerja. Ali mi ni doovij aféra z Markovičem? Moja dolžnost je, da

varujem vas svoj narod pred Bekkerjem in njegovimi strupenimi izhlipinami! Ker pa govoriva ravno o ti stvari, sem se spomnil, da ste včeraj pisali neki angleški firmi radi posojila na naše oljke!"

"Da, da, neki angleški firmi Isaacs, haje je ta firma nedavno dala lepa posojila Grški . . . tako da . . . toda visočanstvo . . . visočanstvo . . ."

"Ali, kaj za to, Paqueno! Pomirite se, na ta ali oni način se že izrečeva. Z nami je vendar sveti Urban, a pred seboj imava še ves mesec dni časa!"

IV. POGLAVJE

nudi svetemu Urbanu priliko, da se izkaže kot mladičnik in patron Minorka.

Hotel Univerzal stoji v Mahonu na Plazueli de San Christobel. Mesto Mahon ima sicer samo dva hotela, a Univerzal je prvi. V njem so največ stanovali in prenočevali redki trgovci potniksi, ki jih je trgovina zanesla na otok, včasih se pojavil v hotelu tudi kak ekcentričen Anglež, ali pa kak umetnik, ki je začel na Minorko na lovu za lepimi motivi solčnega zatona. V mesecu februarju leta 1910 je pa stanoval v hotelu gospod Teodor Bekker iz Holandske.

Gospod Bekker je bil človek z malo izobrazbo, pač pa z dokaj večjo in nenasiljivo pohlepnoštjo za denarjem; bil je skrajno nsaramen, toda samo takrat, kadar je hotel biti, bil pa je ob enem skrajno previden v služajih, kjer je viden, da ga nesramnost in nasičenje ne priveda do cilja. Toda kadar je nekaj ubil v glavo, je bil trdoglavnejši nego vsak osel iz južne Italije. Ni nam treba posebej omeniti, da je pokazal te svoje lastnosti le takrat, ko se je šlo za visoke vnote. Gospod Bekker nikdar ni odnehal, akoravno je bil na prvi pogled viden, da je nemogoče, da doseže svoj cilj. To ga ni plakilo, ravno tako mu pa ni priznaval nobenih duševnih bojev zavest, da je moral doseči svoj cilj včasih s precej dvomljivimi in sumljivimi sredstvi; odnehati v stvari, kjer bi

"Whist igrat strašno rad, zlasti pa še v vagonu; toda vozim se v drugem razredu."

"Eh, kaj neki — prav treba je! Sedite k nam. Tako dam zanesti vaše reči v prvi razred. Nadsprevodnik me uboga. Imata kovčeg? Pled?"

"Imenitno, pojdiva!"

Pjotr Stepanovič je pograbil svoj kovčeg, pled in knjige ter se z največjo pripravljenostjo preselil v prvi razred. Erkel mu je pomagal. Zavonilo je tretjekrat.

"Nu, Erkel," je zaklical Pjotr Stepanovič z zaposlenim obrazom skozi okno ter v naglici že enkrat pomolil roko spremljevalcu, "zdaj sedem in njimi igrat."

"Ali čemu mi pojasnjavate, Pjotr Stepanovič, saj vem, saj razumem, Pjotr Stepanovič?"

"Nu, tak do veselega . . ." se je ta zdajec odvrnil; mladi gospod ga je klical, da ga predstavi partnerjemu.

In Erkel ni več zagledal svojega Pjota Stepanoviča.

Ves žalosten se je vrnil domov. Ni se plašil tega, da jih Pjotr Stepanovič tako naglo zaupšča, le prehitro se je obrnil stran, ko ga je poklical tisti mladi gospod, in kaj drugega bi mu bljasko rekel, ne samo "do veselega", ali vsaj trohico krepkej naj bi mu atisnil roko.

To ga je najhujebolelo. Hkrati pa je začel gledati njegovo mlado sreco nekaj drugega, česar še sam ni razumel, in tisto nekaj je bilo v svezni s sinočnjim večerom.

SEDMO POGLAVJE

Zadnja pot Stepana Trofimovida.

I.

Prepričan sem, da je obhajal Stepana Trofimovija nemajhen strah, ko je čutil, da se bliža ura njegovega brezunnega podjetja; zlasti hudo ga je mučila ta mora nedvomno v oni strašni časi. Nastaja je pripravovala potem, da je legal pozno in dobro spal; to pa ne dokazuje nječesar, saj tudi obojenec spe na predvečer smrtnega baje prav krepko spanje. Dasi je odšel z doma še ob dnevnem svitu, ko je nervozni slovec zmerom nekoli boljše volje — major, sorodnik Virginškega, je celo nehal verovati v Boga, kakor hitro je minila noč — vendar sem prepričan, da se nikoli prej ne bi bil mogel brez groze mislit samoga sebe zapuščenega na veliki cesti, posebno pa že v takem položaju. Seveda, obupnost njegovih misli je pač oslabila v prvem hipo starejši občutek nesadne osamljenosti, ki ga je obdal, kakor hitro je zapustil Stasie in svoje dvajsetno topo zatičje. In vendar, tudi v najjasnejši zavesti grozot, ki ga je pričakujejo, je bil vseeno stopil na veliko cesto in se odpravil po nji! Nekaj ponosnega je odnašalo siromaska valje temu, O, lehkobi bil sprejet knejko ponudbo Varvara Petrovne in jedel kruh njene milosti "comme un navaden zajedave". Toda on ni sprejel milosti in ni ostal; glej, sam jo zapušča zdaj, dvigaje prapor "vavilenje ideje", radovoljno gre umirati na veliko cesto! Prav tako je moral občutiti minutno slovesa, v taki, niti dragačni ludi je moral gledati svoje ravnanje.

Prepričan sem, da je obhajal Stepana Trofimovija nemajhen strah, ko je čutil, da se bliža ura njegovega brezunnega podjetja; zlasti hudo ga je mučila ta mora nedvomno v oni strašni časi. Nastaja je pripravovala potem, da je legal pozno in dobro spal; to pa ne dokazuje nječesar, saj tudi obojenec spe na predvečer smrtnega baje prav krepko spanje. Dasi je odšel z doma še ob dnevnem svitu, ko je nervozni slovec zmerom nekoli boljše volje — major, sorodnik Virginškega, je celo nehal verovati v Boga, kakor hitro je minila noč — vendar sem prepričan, da se nikoli prej ne bi bil mogel brez groze mislit samoga sebe zapuščenega na veliki cesti, posebno pa že v takem položaju. Seveda, obupnost njegovih misli je pač oslabila v prvem hipo starejši občutek nesadne osamljenosti, ki ga je obdal, kakor hitro je zapustil Stasie in svoje dvajsetno topo zatičje. In vendar, tudi v najjasnejši zavesti grozot, ki ga je pričakujejo, je bil vseeno stopil na veliko cesto in se odpravil po nji! Nekaj ponosnega je odnašalo siromaska valje temu, O, lehkobi bil sprejet knejko ponudbo Varvara Petrovne in jedel kruh njene milosti "comme un navaden zajedave". Toda on ni sprejel milosti in ni ostal; glej, sam jo zapušča zdaj, dvigaje prapor "vavilenje ideje", radovoljno gre umirati na veliko cesto! Prav tako je moral občutiti minutno slovesa, v taki, niti dragačni ludi je moral gledati svoje ravnanje.

Prepričan sem, da je obhajal Stepana Trofimovija nemajhen strah, ko je čutil, da se bliža ura njegovega brezunnega podjetja; zlasti hudo ga je mučila ta mora nedvomno v oni strašni časi. Nastaja je pripravovala potem, da je legal pozno in dobro spal; to pa ne dokazuje nječesar, saj tudi obojenec spe na predvečer smrtnega baje prav krepko spanje. Dasi je odšel z doma še ob dnevnem svitu, ko je nervozni slovec zmerom nekoli boljše volje — major, sorodnik Virginškega, je celo nehal verovati v Boga, kakor hitro je minila noč — vendar sem prepričan, da se nikoli prej ne bi bil mogel brez groze mislit samoga sebe zapuščenega na veliki cesti, posebno pa že v takem položaju. Seveda, obupnost njegovih misli je pač oslabila v prvem hipo starejši občutek nesadne osamljenosti, ki ga je obdal, kakor hitro je zapustil Stasie in svoje dvajsetno topo zatičje. In vendar, tudi v najjasnejši zavesti grozot, ki ga je pričakujejo, je bil vseeno stopil na veliko cesto in se odpravil po nji! Nekaj ponosnega je odnašalo siromaska valje temu, O, lehkobi bil sprejet knejko ponudbo Varvara Petrovne in jedel kruh njene milosti "comme un navaden zajedave". Toda on ni sprejel milosti in ni ostal; glej, sam jo zapušča zdaj, dvigaje prapor "vavilenje ideje", radovoljno gre umirati na veliko cesto! Prav tako je moral občutiti minutno slovesa, v taki, niti dragačni ludi je moral gledati svoje ravnanje.

Prepričan sem, da je obhajal Stepana Trofimovija nemajhen strah, ko je čutil, da se bliža ura njegovega brezunnega podjetja; zlasti hudo ga je mučila ta mora nedvomno v oni strašni časi. Nastaja je pripravovala potem, da je legal pozno in dobro spal; to pa ne dokazuje nječesar, saj tudi obojenec spe na predvečer smrtnega baje prav krepko spanje. Dasi je odšel z doma še ob dnevnem svitu, ko je nervozni slovec zmerom nekoli boljše volje — major, sorodnik Virginškega, je celo nehal verovati v Boga, kakor hitro je minila noč — vendar sem prepričan, da se nikoli prej ne bi bil mogel brez groze mislit samoga sebe zapuščenega na veliki cesti, posebno pa že v takem položaju. Seveda, obupnost njegovih misli je pač oslabila v prvem hipo starejši občutek nesadne osamljenosti, ki ga je obdal, kakor hitro je zapustil Stasie in svoje dvajsetno topo zatičje. In vendar, tudi v najjasnejši zavesti grozot, ki ga je pričakujejo, je bil vseeno stopil na veliko cesto in se odpravil po nji! Nekaj ponosnega je odnašalo siromaska valje temu, O, lehkobi bil sprejet knejko ponudbo Varvara Petrovne in jedel kruh njene milosti "comme un navaden zajedave". Toda on ni sprejel milosti in ni ostal; glej, sam jo zapušča zdaj, dvigaje prapor "vavilenje ideje", radovoljno gre umirati na veliko cesto! Prav tako je moral občutiti minutno slovesa, v taki, niti dragačni ludi je moral gledati svoje ravnanje.